

การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอน
สวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
LEARNING MANAGEMENT ACCORDING TO THE SUFFICIENCY
ECONOMY PHILOSOPHY OF TEACHERS IN KHON SAWAN DISTRICT
UNDER THE CHAIYAPHUM SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE

¹เพ็ญนภา สุขเสริม และ ²จริยา อนันต์สุวรรณชัย
¹Pennapa Sukserm and ²Jariya Anansuwanchi

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย
Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand.

pooh.pennnapa@gmail.com

Received :September 10,2023; **Revised** : November 2, 2023; **Accepted** : December 30,2023

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์แบบแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และค่าสถิติ Independent Sample t-test ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 1) การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัด

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิพบว่า ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ครูที่ทำการสอนในช่วงชั้นต่างกันมีสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purpose of this study was to investigate and compare the learning management conditions of teachers in Khon Sawan district under Chaiyaphum Secondary Education Service Area Office based on the philosophy of sufficiency economy. The sample used for the study consisted of 297 teachers in Khon Sawan district under Chaiyaphum Secondary Education Service Area Office in the academic year 2021. The research instrument was the questionnaire with a 5-point scale and a confidence level of .92. Data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and independent sample. The results of the study show that .1) Teachers in Khon Sawan district under Chaiyaphum Secondary Educational Service Area Office had high level in teaching and learning activities, teaching media and learning resources, and measurement and evaluation in the overall and each aspect. 2) A comparison of the conditions of learning management based on the philosophy of sufficiency economy among teachers in Khon Sawan District under Chaiyaphum Secondary Educational Service Area Office revealed that. Teachers belonging to different learning subject groups differed in the overall and each aspect of learning management based on the philosophy of sufficiency economy. Teachers teaching in different grade levels did not differ in the totality and each aspect of learning management based on the philosophy of sufficiency economics.

Keywords: Learning Management, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

การพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนได้รับประโยชน์คุ้มครอง ส่งเสริม ขยายสิทธิและเสรีภาพอย่าง

เต็มที่ และมาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาให้เป็นอย่างต่อเนื่อง

การปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมส่งเสริมความรู้และปลูกฝังประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนค่านิยมที่วิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะและวัฒนธรรมของชาติเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสาระสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศประการหนึ่งคือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตั้งที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ” ซึ่งการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น หมายถึงการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนการสอนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผลที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ตามศักยภาพ สอดคล้องกับความสามารถความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบหรือมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมายให้แก่ตนเอง พร้อมทั้งคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อารมณ์ ความรู้สึก จิตใจของผู้เรียนและพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (วสันต์ ทองไทย, 2560 : 30) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 4 โรงเรียน จำนวนครู 297 คน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาปฏิบัติ ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถือว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการพัฒนางานด้านการศึกษาเพื่อมุ่งสู่การประกันคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูรับผิดชอบ ได้นำแนวคิดตามหลักการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีเป้าหมายให้

ผู้เรียนตั้งอยู่บนทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวันได้ผสมผสานหลักการตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายบูรณาการกับเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ใน 3 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในการนำไปวางแผนพัฒนาจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้พื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเป็นสังคมที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลกันมีคุณภาพชีวิตที่ดีเด็กเยาวชนและผู้ที่สนใจนำไปปฏิบัติให้เกิดคุณค่าในการดำรงชีวิตและเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้นำแนวคิดหลักการ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปีการศึกษา 2564 ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 28 โรงเรียน จำนวนครู 1,285 คน ทำการสุ่มครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้การสุ่มอย่างง่ายได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 เป็น 3 ช่วงชั้น ซึ่งผู้ศึกษาเลือกที่จะศึกษา 2 ช่วงชั้น ตามระดับการพัฒนาของผู้เรียน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4–6 พร้อมทั้งกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ คือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของครูในจังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และชั้นที่ทำการสอนมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นสอบถามที่มีข้อความเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในจังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Content Analysis) แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัย

สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ยกเว้นข้อครูได้มีส่วนในการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นครูใช้ใบงานให้นักเรียนสำรวจกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของตนเองและครอบครัว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูได้ขอความร่วมมือจากครูภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้เฉพาะทางกับนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูมีการผลิตสื่อขึ้นใช้ในโรงเรียนเพื่อเป็นการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูใช้สื่อ ครูมีการเผยแพร่สื่อ/แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสู่ชุมชนชีวิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูใช้สื่อ ครูมีการเผยแพร่สื่อ/แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสู่ชุมชนชีวิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และครูได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ที่หลากหลายตามศักยภาพสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อครูมีการประเมินผู้เรียนในการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ครอบครัว/ชุมชน ด้านการปฏิบัติ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูมีการยกย่อง ชมเชย ผู้เรียนที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูออกแบบเครื่องมือหลากหลายเช่น แบบสังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรมอภิปราย ถาม – ตอบ การสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานสำหรับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ครูให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ส่วนครูที่ทำการสอนในช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) และครูที่ทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) มีสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูใน ในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ มีประเด็นที่สามารถที่จะนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า

สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ นำนโยบายการประเมินเพื่อรับรองเป็นสถานศึกษาพอเพียงมาดำเนินการ ครูได้รับทราบถึงปัญหาในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่องของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ และผู้บริหารต้องให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีการพัฒนาครู อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ (ปริญานุษ พิบูลสรารุจ. 2560 : ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษานั้นจะต้องมุ่งพัฒนาที่ตัวครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ก่อน เพราะเมื่อครูเข้าใจ ครูก็จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ ครูจะสอนให้เด็กรู้จักพอ ครูจะต้องรู้จักพอก่อน โดยอยู่อย่างพอเพียงและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องมีสติในการเลือกรับข้อมูลต่าง ๆ ที่เข้ามา รู้จักเลือกรับและรู้จักต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ หมั่นศึกษา เพิ่มพูนความรู้ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ไม่ก้าวกระโดด ในการเลือกรับข้อมูลนั้น รู้จักพิจารณาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ประเมินความรู้และสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา ได้รู้จัก และเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับสภาพและผลจากการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ และระมัดระวัง นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ (2563:11) ที่กล่าวว่า สภาพสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไร้ข้อจำกัด ดังนั้นการศึกษาในระบบเดิม ไม่สามารถสนองความต้องการของบุคคลในสังคมได้เช่นที่เคยเป็นมา ครูยุคใหม่จะต้องแสวงหาวิธีสอนที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งจากรากฐานที่สำคัญสำหรับการศึกษาลดชีวิต และการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพในสภาพสังคมต่อไป จึงส่งผลให้ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีระดับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูได้สอนให้นักเรียนนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ครูมีการสนับสนุนจัดกิจกรรมส่งเสริมคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีการจัดมุมความรู้ ป้ายนิเทศ ได้นำครูภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้กับนักเรียน ครูได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น ในห้องสมุด การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับสมร จารุณี (2560:37 – 38) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวว่า “ลักษณะของสื่อการเรียนรู้นี้ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยี

และสื่ออื่น ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมชาย เทพแสง (2557:13-14) กล่าวว่า การจัดสภาพ การเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูปรับปรุงยุทธศาสตร์การสอน ปฏิรูปการสอนโดยมุ่งสู่ โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จัดสภาพโรงเรียนให้มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เช่น มีป้ายนิเทศ มุม ค้นคว้า ห้องค้นคว้า มีห้องสมุดที่พอเหมาะสำหรับจำนวนนักเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และที่สำคัญส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ต อย่างกว้างขวาง ซึ่งทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา เพราะข้อมูลในอินเทอร์เน็ต “ถือว่าเป็นตำราที่ใหญ่ที่สุดในโลก”

สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในด้านการวัดและประเมินผล พบว่าส่วนใหญ่ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูได้มีการประเมินผู้เรียนเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการรู้จักประหยัด มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ มีการประเมินผู้เรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี ครูได้มีการประเมินที่ หลากหลายในการวัดและประเมินผลด้านความรู้ ทักษะ เจตคติเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรม เนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของมาลี สิ้นเครือ (2564: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา เขตลาดกระบังสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัด กระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในภาพรวมอยู่ในระดับปาน กลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน และด้านวัดและประเมินผลครูมีการปฏิบัติในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

2.1 ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้มีการ ส่งเสริมครูให้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ (2554 : รายงานผลการ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2554) ที่มีการจัดโครงการประชุม อบรม ครูให้เข้าใจเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นได้ ครูได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ผลักดันให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งครูผู้สอนยังมีความเข้าใจถูกต้องตรงกับสาระ ที่ทำการสอนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามธรรมชาติของแต่ละวิชา และมีเจตคติที่ดีต่อ การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว อาจ เป็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน มี

ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการศึกษาข้อที่ 1 ที่ว่า ครูที่ทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แตกต่างกัน

2.2 ครูที่ทำการสอนในช่วงชั้นที่ต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารได้มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำครูไปศึกษาดูงาน มีการประชุม อบรม สัมมนา มีการจัดทำแผนบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งได้มีการประชุมครู หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติการเรียนรู้ให้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหา ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ทักษะที่จำเป็น เป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี (2563 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการในการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการปฏิบัติ และปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทั้งด้านการเตรียมการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการกำกับติดตามและประเมินผล ความต้องการที่สำคัญในการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการนี้ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ งบประมาณ และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การบูรณาการโครงการเศรษฐกิจพอเพียงกับรายวิชาต่าง ๆ และการกำกับติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว อาจเป็นได้ว่า ครูที่สอนในช่วงชั้นต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการศึกษาข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่าครูที่ทำการสอนในช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในอำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนที่สนใจเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไปมีการเผยแพร่สื่อต่อชุมชน

ให้นักเรียนได้คิดค้นทำโครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการยกช่อมะเขยผู้เรียน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545)*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- มาลี สิ้นเครือ. (2564). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร. *บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*
- ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี. (2563). *การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการในการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- วสันต์ ทองไทย. (2560, กรกฎาคม – กันยายน). *รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจิตพิสัยในการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา*. วารสารวิชาการ. 8(3) :30
- สมชาย เทพแสง. (2557, เมษายน – มิถุนายน). *โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ กุญแจสำคัญในการพัฒนานักเรียน*. วารสารวิชาการ. 7(2) : 14 – 15
- สมร จารุณี. (2560, เมษายน – มิถุนายน). *ก้าวใหม่เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ หนังสือเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. วารสารวิชาการ. 7(2): 37-38
- สมศักดิ์ นามศรีนุ่น. (2560). *ความพึงพอใจของครูต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาลหนองคาย*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- สุวิทย์ มูลคำ. (2563). *แฟ้มสะสมงาน*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2560). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา.เอกสารประกอบการอบรมสัมมนา*. กรุงเทพฯ :ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

